

© Ute Ville

Брюс Кемерон завжди мріяв стати письменником: свій перший «роман» на 26 сторінок він написав у початковій школі, а вже в шістнадцять надрукував оповідання в місцевій газеті. Відтоді щодня прокидався на світанку, аби писати. І досяг небувалого успіху! Його роман «Життя і мета собаки» став бестселером *USA Today*, на цілий рік — абсолютним бестселером *The New York Times*.

Лукас знайшов цуценя — покруча пітбуль-тер'єра — у підвалі покинутого будинку. Але в Денвері заборонені пітбулі, і на малу Беллу теж оголошують полювання. Лукас не може ризикувати життям улюблениці й тимчасово віддає її до родини в іншому місті. Розлука з господарем стає для Белли страшним ударом. І вона наважується на відчайдушний крок — втечу. За сотні кілометрів, блукаючи у горах Колорадо, Белла шукатиме свій дім. Її шлях виявиться довгим і небезпечним, вона зустрічатиме добрих і поганих людей, знаходячи дорогу лише за покликом серця. Однак заради своєї людини можна подолати все.

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-7089-3

9 786171 270893

Від автора бестселера «Життя і мета собаки»

ШЛЯХ ДОДОМУ

Брюс Кемерон

ШЛЯХ
ДОДОМУ

Брюс Кемерон

W. Bruce Cameron

A DOG'S
WAY HOME

A Novel

Брюс Кемерон

ШЛЯХ ДОДОМУ

Роман

ХАРКІВ КЛУБ
2020 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111(73)
К35

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Cameron W. B. A Dog's Way Home : A Novel /
W. Bruce Cameron. — New York : Forge, 2017. — 336 p.

Переклад з англійської Юлії Підгорної

Дизайнер обкладинки *Олексій Безруков*

ISBN 978-617-12-7089-3
ISBN 978-0-7653-7465-3 (англ.)

© W. Bruce Cameron, 2017
© Depositphotos.com / dikkenss, об-
кладинка, 2020
© Hemiro Ltd, видання українською
мовою, 2020
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейно-
го Дозвілля», переклад і художнє
оформлення, 2020

Моєму племіннику Вільяму Гейджу Кемерону

Розділ 1

З самого початку я знала про котів.

Коти були скрізь.

Я не могла добре їх роздивитися — мої очі вже розплюшилися, але те, що коти поруч, я розуміла лише з обрисів, які рухалися в тіні. Однак я відчувала їхній запах так чітко, як запах матері, коли вона годувала мене чи моїх братів і сестер, які ворушилися, поки я пробиралася до життєдайного молока.

Звісно, я не знала, що то були саме коти, — просто розуміла, що це неподібні до мене істоти, які живуть у нашому лігві, але не намагаються годуватися поруч зі мною. Пізніше, побачивши, які вони маленькі, швидкі й граційні, я зрозуміла, що коти не лише «не собаки», а окремий вид тварин.

Ми жили разом у прохолодному темному домі. Суха земля у мене під носом пахла чимсь екзотичним і старим. Я із захопленням вдихала цей запах, наповнюючи ніс насиченими приємними ароматами. Згори, зі стелі з сухого дерева, у повітря сипався пил, а дах був такий низький, що кожного разу, коли мати підводилася з утрамбованої заглибини на землі, яка слугувала нам ліжком, залишаючи нас із братами і сестрами, — а ми пищали на знак протесту й тулилися одне до одного, аби заспокоїтися, — її настовбурчений хвіст сягав середини простору від землі до балок. Я не знала, куди йшла мати, пам'ятаю лише, як ми тривожилися, доки вона не верталася.

Єдиним джерелом світла в лігві був квадратний отвір у дальньому кутку. Через це вікно у світ до нас потрапляли неймовірні аромати чогось холодного, живого, мокрого, ще п'янкіші запахи місцин і речей, ніж ті, що чулися в лігві. Але, попри те, що я іноді мигцем бачила, як котрась із кішок вилазила через отвір чи поверталася з невідомого місця, мати відштовхувала мене щоразу, коли я намагалася проповзти до виходу.

Коли мої лапи зміцніли, а зір став гострішим, я гралася з кошенятами, як із братами і сестрами. Часто обирала ту саму котячу родину в дальньому кутку нашої комунальної квартири, у якій двоє маленьких кошенят були особливо дружелюбні, а їхня мати час від часу вилизувала мене. Подумки я називала її Мама-Кішка.

Я радісно пустувала з котячими, але невдовзі приходила мати й забирала мене, витягаючи за шию з купи кошенят. Вона кидала мене до братів і сестер, і ті з підозрою мене обнюхували. Результат показував, що їм байдуже до залишкового запаху котів.

Таким було моє веселе чудове життя, і я не мала приводів очікувати, що колись щось зміниться.

Я сонно смоктала молоко під попискування братів і сестер, які були зайняті тим самим, коли раптом моя мати швидко підвелася. Це було так неочікувано, що мої лапи повисли над землею, а потім я відірвалася від соска.

Я одразу зрозуміла, що відбувається щось погане.

Паніка поширилася нашим лігвом, її наче вітром переносило від одного kota до іншого. Вони кинулися до задньої частини лігва, кішки схопили за шкірку своє

нявкотливе потомство. Ми з братами і сестрами пострибали до матері й почали плакати від страху, бо й вона сама була налякана.

Над нами пронеслися яскраві промені світла, і в мене запекли очі. Світло виходило з отвору, як і звуки:

— Господи Ісусе! У цьому підвалі мільйон котів!

Я гадки не мала, ні що видає ці звуки, ні чому лігво заповнювали спалахи світла. З отвору до мене линув запах досі не відомих створінь. Ми були в небезпеці, і загрозу становили саме ці незнайомі створіння. Мати, важко дихаючи, нахилила голову й позадкувала. Ми, хитаючись, щосили подалися за нею, благаючи її тоненькими голосами не кидати нас.

— Дай-но подивлюся. О Господи, скільки їх!

— Це проблема?

— Так, чорт забирай, це проблема.

— Що ти хочеш зробити?

— Треба викликати спеціаліста зі знищення безпритульних тварин.

Я відчула різницю між першим і другим набором звуків, зміну їхньої висоти й тону, хоча й не розуміла, що вони означають.

— Хіба ми не можемо отруїти їх власноруч?

— У тебе є щось у фургоні?

— Ні, але можу дістати.

Мати все ніяк не дозволяла нам утішитися її молоком. М'язи в неї були напружені, вуха заведені назад, а її увага зосереджена на джерелі звуків. Я хотіла їсти, хотіла знати, що ми всі в безпеці.

— Гаразд, але якщо ми це зробимо, то весь район буде засипаний дохлими котами. Їх занадто багато. Якби

йшлося про одного чи кількох — нема питань, але тут ціла котяча колонія.

— Ти хотів завершити знесення будинку до кінця червня. У нас не так багато часу, щоб позбутися їх.

— Я знаю.

— Дивись, бачиш оті миски? Хтось підгодує цих триклятих тварин.

Промені світла проникли глибше і, з'єднавшись, утворили яскраву пляму на підлозі перед отвором.

— Ну, просто чудово. Що, в біса, з цими людьми?

— Хочеш я дізнаюся, хто це?

— Ні. Коли котів не стане, проблема зникне. Я викличу когось.

Промені-шукачі востаннє зблиснули і згасли. Я відчула, як затряслася земля від виразних важких кроків, набагато гучніших, ніж тихенька хода котів. Помалу невідомі істоти відійшли від отвору, і поступово кошенята повернулися до веселих ігор. Я посмоктала молоко разом із братами і сестрами, а потім пішла до кошенят Мами-Кішки. Як завжди, коли денне світло, що проникало через квадратний отвір, тьмяніло, дорослі коти і кішки виходили назовні, і вночі я чула, як вони поверталися, а іноді відчувала кров маленької здобичі, принесеної виводкам.

Моя ж мати, добуваючи їжу, не заходила далі за великі миски з сухим кормом, що стояли відразу біля квадратного отвору. Я відчувала запах їжі у її диханні — то була риба, рослини і м'ясо, і мені стало цікаво, яке це все на смак.

Хай там що спричинило паніку, воно скінчилося.

Я гралася з невтомними кошенятами Мами-Кішки, коли наш світ розбився на друзки. Цього разу це були не

окремі промені світла — це був яскравий вибух, що за-
сліпив усе навколо.

Коти з переляку розбіглися. Я застигла, не знаючи, що
робити.

— Готуйте сітки: коли вони побіжать, то вибіжать усі
одразу!

Звук по той бік від отвору:

— Ми готові!

За світлом усередину продерлися три великі істоти. Це
були перші люди, яких я побачила, але відразу зрозуміла,
що й раніше відчувала їхній запах, просто не могла уяви-
ти, які вони на вигляд. Глибоко всередині мене спалахнув
інтерес: мене дивним чином тягло в їхній бік, хотілося
підбігти до них, поки вони пролазили крізь отвір. Але
я заклакла на місці від сигналу небезпеки, який видавали
знавіснілі коти.

— Одного піймав!

Кіт-самець зашипів і закричав.

— Господи!

— Слідкуй за ним, щойно двоє втекли!

— Чорт забирай! — почулася відповідь із того боку.

Я була далеко від матері, тож спробувала відділити її
запах серед котячих запахів, а потім обм'якла, відчувши
гострі зуби на своєму загривку. Мама-Кішка понесла
мене до задньої частини лігва, далеко в темряву, до місця,
де кам'яну стіну розрізала глибока тріщина. Вона втис-
нула мене крізь щілину до маленького вузького простору
й поклала до кошенят, а потім згорнулася клубком поруч
із нами. Як і Мама-Кішка, кошенята були абсолютно без-
звучними. Я лежала разом з ними в темряві і слухала, як
люди гукають одне до одного.

- Тут ще й приплід цуценят!
- Ти жартуєш? Гей, тримай он того!
- Господи, а вони швидкі.
- Йди сюди, киць-киць, ми тебе не скривдимо.
- Ось сучка — мати тих цуценят.
- Вона нажахана. Дивись, щоб не вкусила.
- Усе добре. З тобою все буде добре, дівчинко. Йди

сюди.

- Гантер нічого не казав про собак.
- І він не сказав, що тут буде стільки гробаних котів.
- Гей, хлопці, ви їх там ловите в сітки на вулиці?
- Це збіса важко зробити! — прокричав хтось іззовні.
- Нумо, цуцику. Прокляття! Дивіться! Зараз вийде

сучка-мати!

— Господи Ісусе! Є, собака у нас! — прокричав голос з вулиці.

- Сюди, цуцики, сюди. Вони такі маленькі!
- І ловити їх легше, ніж клятих котів, це вже точно.

Ми чули ці голосні звуки, не розуміючи, що вони означають. Промінь світла пробився крізь тріщину до укриття за стіною, але людський запах не наблизився до нашої схованки. Суміш страху й котячих криків поступово зникла, як і решта звуків.

Потім я заснула.

Прокинувшись, я побачила, що матері не було. І братів і сестер також. Заглибина на землі, де ми народилися й лежали, поки мати нас годувала, досі пахла нашою родиною, але, коли я спробувала винюхати слід матері, мене накрило почуття порожнечі й самотності, від якого я заскавчала, а з мого горла вирвалися схлипування.

Я не розуміла, що сталося, але з котів залишилися тільки Мама-Кішка та її кошенята. Нажахана, у пошуках відповідей і безпеки я повернулася до неї і висловила свій страх. Мама-Кішка витягла кошенят з-за стіни, і вони разом зібралися на невеличкому квадратному клапті тканини, який я вважала їхнім домом. Мама-Кішка ретельно обнюхала мене своїм чорним носом. Потім лягла, згорнувшись клубком навколо мене, а я рушила за запахом і почала смоктати молоко. Відчуття на язичку були нові й дивні, але тепло та їжа були саме тим, чого я бажала, тому з вдячністю годувалася. За мить до мене приєдналися кошенята.

Наступного ранку повернулося кілька котів-самців. Вони рушили до Мама-Кішки, яка попереджувально засичала, а потім повернулися до свого місця і позасинали.

Пізніше, коли дуже яскраве світло в отворі почало тьмяніти, я почула запах ще однієї людини, іншої. Тепер, коли я вже розуміла різницю, то усвідомила, що раніше чула цей запах.

— Киць-киць-киць!

Мама-Кішка раптом зістрибнула з клаптика тканини, залишивши кошенят і мене. З її відходом нас накрила дивна хвиля холоду, і ми всі, приголомшені, притиснулися одне до одного, щоб заспокоїтися, звиваючись у клубок з кошенят і цуценята. Я бачила, як вона підійшла до отвору, але не вилізла назовні — просто стояла в темному світі. Коти-самці були насторожі, та не пішли за нею до людини.

— Ти лишилася сама? Я не знаю, що сталося. Мене не було поруч, але на землі є сліди, і я зрозумів, що тут були фургони. Вони забрали всіх котів?

Людина пролізла крізь отвір, на мить затуливши світло. Це був самець — я відчула за запахом, хоча про відмінність між чоловіком і жінкою я дізнаюся пізніше. Він здавався трохи більшим, ніж люди, яких я бачила вперше.

Знову мене потягло до цієї особливої істоти, а всередині почала підійматися якась непоясненна туга. Але, пам'ятаючи про жах напередодні, я лишилася з котячими братами і сестрами.

— Так, я бачу вас, друзі. Привіт, як вам вдалося втекти? А вони й миски ваші позабирали. Чудово.

У повітрі почувся шелест і приємний аромат їжі.

— Ось трохи для вас. Піду знайду миску. І трішки води.

Чоловік поліз назад, викручуючись у отворі. Щойно він зник, коти ринулися вперед, жадібно поїдаючи хай там що було розсипано на підлозі.

Я помітила наближення цієї ж таки людини раніше за котів, наче вони не чули його запах, що ставав дедалі сильнішим. Утім, усі коти-самці зреагували так само, коли він знову з'явився в отворі: утекли до свого кутка. Лише Мама-Кішка залишилася на місці. З'явилася нова миска з їжею, але Мама-Кішка не поворухнулася, продовжуючи спостерігати. Я відчувала її напруження і розуміла, що вона готова відскочити і втекти, раптом він спробує схопити нас, як ті інші люди.

— Ось і трохи водички. У тебе є кошенята? Здається, ти ще годуєш. Вони забрали твоїх діток? О, кицю, мені так прикро. Вони збираються знести ці будинки і збудувати багатоквартирний комплекс. Тобі і твоїй родині не можна тут лишатися, розумієш?

Зрештою чоловік пішов, а дорослі коти обережно повернулися до їжі. Я обнюхала морду Мами-Кішки, коли

вона наїлася, але шойно стала її облизувати, як вона різко відвернулася.

Час визначався за зміною світла, що лилося крізь квадратний отвір. Прийшло ще кілька котів, деякі з них жили з нами раніше, а також нова самиця. Її поява спричинила бійку серед самців, за якою я з цікавістю спостерігала. Двоє суперників лежали зчепившись так довго, що єдиним, з чого я розуміла, що вони не поснули, були помахи їхніх хвостів — але не радісне махання, а ознака справжніх страждань. Розчепившись, вони витяглися на землі, майже торкаючись один одного носами, і видавали аж ніяк не котячі звуки. В іншій бійці один із самців лежав на боку і бив лапою суперника, що стояв над ним. Той, своєю чергою, бив його по голові, а кіт, що лежав, відповідав серією ударів лапою з пазурами.

Чому вони не підвелися і не напали одне на одного? Їхня поведінка хоч і створювала напруження для решти тварин, але здавалася абсолютно безглуздою.

Окрім Мами-Кішки, я не спілкувалася з дорослими котами. Вони поводитися так, наче мене не існує. Я бавилася з кошенятами. Ми боролися, видиралися одне на одного й ганялися весь день. Іноді я гарчала на них, роздратована грою, яка чомусь здавалася мені неправильною. Я хотіла залазити їм на спинки й кусати за загривки, але вони, схоже, цього не розуміли. Кошенята обм'якали, коли я збивала їх з ніг чи залазила зверху на їхні крихітні тільця. Іноді вони згорталися навколо моєї морди або били по ній крихітними гострими пазурами, стрибаючи з усіх кутків.

Уночі я сумувала за братами і сестрами. Сумувала за мамою. У мене була родина, та я розуміла, що коти відрізняються від мене. У мене була зграя, але зграя кошенят,

і це здавалося неправильним. Я почувалася тривожною і нещасною, іноді скавчала, виплескуючи свої страждання. Мама-Кішка облизувала мене, і мені ставало трохи краще, але все одно не так, як мало бути.

Майже щодня приходив чоловік і приносив їжу. Мама-Кішка покарала мене швидким ляпасом по носі за мою спробу наблизитися до нього, і я засвоїла правило лігва: люди не мають нас бачити. Здавалося, ніхто з котячих не хотів відчути дотик людини, але моє бажання, щоб чоловік узяв мене на руки, посилювалося, і тому підкорюватися законам лігва ставало складніше.

Коли Мама-Кішка припинила нас годувати, нам довелося призвичаїтися до їжі, яку приносив чоловік, — смачних сухих шматочків і часом вологого сирого м'яса. Коли я звикла до зміни їжі, мені стало значно краще. Я так довго голодувала, що цей стан здавався природним, але тепер могла їсти досхочу і хлебтати стільки води, скільки зможу. Я їла більше за всіх котячих братів і сестер разом узятих і була помітно більшою за будь-кого з них, хоч мої розміри їх не вражали. Вони рішуче відмовлялися гратися правильно і продовжували дряпати мені носа.

Ми наслідували поведінку Мама-Кішки й відходили від отвору, коли там з'являлася людина, але в інший час я зважувалася підійти аж до самого краю, поглинаючи насичені аромати ззовні. Уночі Мама-Кішка іноді виходила, і я відчувала, як кошенятама кортить приєднатися до неї. Мене ж більше приваблювало денне світло, але я пам'ятала про Маму-Кішку і знала, що вона швидко припинить будь-яку спробу вийти через отвір.

Одного разу чоловік, чий запах став мені таким же знайомим, як запах Мама-Кішки, з'явився по той бік

отвору, видаючи звуки. Я відчула, що поруч з ним було ще кілька людей.

— Зазвичай вони сидять біля задньої частини. Їхня мати підходить ближче, коли я приношу їжу, але не дозволяє себе торкатися.

— У підвалі є інший вихід, окрім цього вікна? — Це був інший голос на додачу до нового запаху — жінка. Я не свідомо замахала хвостом.

— Не думаю. Як усе відбуватиметься?

— У нас є великі рукавиці для захисту, а якщо ви станете тут із сіткою, то зможете піймати всіх котів, що проскочать повз. Скільки їх там?

— Зараз точно не знаю. Ще нещодавно кішка, вочевидь, годувала, але якщо там і є кошенята, то вдень вони не виходять. Є ще кілька котів, та їхню стать не знаю. Раніше їх було дуже багато, але, гадаю, забудовник їх переловив. Він збирається знести весь цей ряд будинків і збудувати багатоквартирний комплекс.

— Він не дістане дозвіл на знесення, доки тут житимуть безпритульні коти.

— Ймовірно, саме тому він і зробив це. Гадаєте, він завдав шкоди тим, кого впіймав?

— Ну, взагалі не існує закону, що забороняє вилов і знищення котів, які живуть на вашій приватній власності. Одне слово, гадаю, він міг відвезти їх до якогось притулку.

— Котів було багацько. Уся будівля кишіла ними.

— Річ у тому, що я не чула, щоб кудись привезли велику зграю котів. Захисники тварин — це досить тісна громада, ми спілкуємося одне з одним. Якби в нашій системі з'явилося двадцять котів, я дізналася б про це. З вами все гаразд? Ой, вибачте, мабуть, мені не варто було нічого говорити.

— Усе гаразд. Я просто хотів би дізнатися, що сталося.

— Усе-таки ви правильно зробили, що викликали нас, Лукасе. Ми знайдемо гарні домівки всім котам, яких зловимо. Готові?

Я геть знудилася від цих монотонних звуків і завзято боролася з кошенятами, коли відчула, як Мама-Кішка напружилася і її пронизала тривога. Вона, не мигаючи, дивилася на отвір, різко смикаючи хвостом. Її вуха були притиснуті до голови. Я зацікавлено дивилася на неї, не звертаючи уваги на кошеня-хлопчика, яке підбігло, вдарило мене по морді й чкурнуло геть.

Потім спалахнуло світло, і я зрозуміла страх Мама-Кішки. Вона відлетіла до задньої стіни, покинувши кошенят. Я побачила, як вона беззвучно прослизнула у приховану тріщину саме тоді, коли з отвору вилізло двоє людей. Кошенята розгублено й безладно забігали, коти-самці відскочили до задньої частини лігва, а я від страху відбігла вбік.

Яскраве світло, танцюючи, просунулося вздовж стін і знайшло мене, засліплюючи морду.

— Гей! Тут цуценя!

Розділ 2

— Агов, киць-киць-киць! — Жінка повзла вперед, випроставши руку. На її руці була товста тканина, просочена запахами багатьох різних тварин, здебільшого котів.

Нажахані кошенята стрімголов кинулися геть. Вони бігли хаотично й безцільно, і ніхто з них не наблизився до тріщини у стіні, де ховалася Мама-Кішка, хоча я відчувала її, зіщулену й налякану. Інші дорослі коти були

трохи вправнішими, хоча більшість із них застигла, нажахано витріщившись на людину, що наближалася. Один із котів помчав до отвору й зашипів, коли жінка піймала його руками у важких рукавицях. Вона обережно передала його до іншої пари рук, укритих тканиною. Ще двоє котів промчали повз неї і вибралися на волю.

— Ви піймали їх? — голосно спитала жінка.

— Одного! — крикнув хтось іззовні. — Другий утік.

Я ж знала, що треба робити. Мені слід піти до мами. Але щось усередині протестувало проти цієї думки: я відчувала, як жінка, що повзе назустріч, вабить і зачаровує мене. Мені нестримно хотілося до неї, бо, хоча мене ніколи й не торкалася людина, я чітко уявляла, як це відчуватиметься, наче мала давні спогади. Жінка простягнула до мене руки, навіть попри те, що решта котів вискакували в отвір у неї за спиною.

— Сюди, цуцику! — Я кинулася вперед, просто їй у руки, махаючи маленьким хвостиком. — О Господи, який ти милий!

— Піймали ще двох! — гукнув голос ззовні.

Я облизала жінці обличчя, звиваючись і вовтузячись.

— Лукасе! У мене тут цуценя, можете забрати його? — Вона підняла мене й оглянула мій животик. — Тобто її. Це дівчинка.

В отворі з'явився чоловік, який приносив нам їжу в мисках, його запах заповнив повітря. Він простяг руки, обережно взяв мене й витягнув на світ. Моє серце билосся, але не від страху, а з великої радості. Я досі відчувала позаду себе кошенят, їхній переляк, запах Мама-Кішки в повітрі був сильний, але в ту мить я просто хотіла, щоб людина тримала мене на руках, хотіла кусати пальці чоловіка

і стрибати на нього, коли він опустив мене і прокотив холодною землею.

— Яке ж ти дурко! Ти дурненьке цуценя!

Поки ми гралися, жінка по черзі витягала кошенят і передавала двом чоловікам, які садовили їх у клітки в задній частині фургона. Маленькі кошенята розпачливо нявчали. Їхні крики засмутили мене, бо я була їхньою старшою сестрою, але ніяк не могла допомогти, тільки думала, що незабаром до них приєднається наша мати і їм стане краще.

— Гадаю, ми дістали всіх, — сказала жінка, підійшовши до того місця, де я гралася з чоловіком. — Окрім тих, хто втік.

— Так, вибачте. Ваші хлопці ловили їх, але від мене допомоги було небагато.

— Усе гаразд. Для цього потрібен досвід.

— Що буде з тими, хто втік?

— Ну, сподіваюся, вони не повернуться одразу, бо робітники збираються знести ці будинки. — Жінка опустилася навколішки, щоб почухати мене за вушками. Увага двох людей водночас — це найчудовіше з усього, що колись відбувалося зі мною. — Інших собак у підвалі не було. Гадки не маю, що там робив цей малюк.

— Я раніше її не бачив, — сказав чоловік. — Завжди були самі коти. Скільки їй?

— Не знаю, мабуть, тижнів вісім. Виросте великою, це вже помітно. Подивіться на її лапи.

— Що це за порода, вівчарка? Мاستиф?

— Ні. Тобто тут є домішок мастифа, але з мордочки мені здається, що це стаффордширський тер'єр чи ротвейлер. Важко сказати. Тут, імовірно, цілий коктейль собачих ДНК.

— На вигляд вона здорова. Ну, якщо вона жила у цьому підвалі, — сказав чоловік.

Він підняв мене, і я зм'якла в його руках, а коли підніс ближче, то спробувала вкусити за ніс.

— Я сумніваюся, що вона жила тут, — сказала жінка. — Ймовірно, просто прибігла сюди слідом за кошеним чи котом. До речі, коли ви востаннє бачили маму-кішку?

— Кілька днів тому.

— У підвалі її не було, значить, ми прийшли невчасно, тоді, коли вона пішла на полювання. Якщо побачите її, повідомте мене, гаразд, Лукасе?

— У вас є візитка абощо?

— Звісно.

Чоловік поклав мене на землю, і вони з жінкою підвелися. Вона щось передала чоловікові. Я сперлася лапами йому на ноги, прагнучи понюхати цей предмет. Мене цікавило все, що робив цей чоловік, а найбільше хотілося, щоб він знову присів і ще трохи погрався.

— Одрі, — промовив чоловік, дивлячись на маленьку штуkenцію, яку тримав між пальцями.

— Якщо мене не буде, поговоріть із будь-ким, хто відповість. Усі знають про цей будинок. Ми приїдемо і спробуємо спіймати всіх бездомних котів. До речі, я дізналася, що останнім часом ніхто не привозив велику групу котів у жоден із притулків у Денвері. Гадаю, нам слід припустити найгірше.

— Хіба може хтось зробити таке? — промовив чоловік, і в його голосі почулося страждання. Я стрибнула йому на ноги, щоб він знав: якщо йому сумно, то внизу є цуценя, здатне прогнати всі турботи геть.

— Не знаю. Іноді я взагалі не розумію людей.

— Я жахливо почуваюся.

— Не треба. Ви ж не знали, що він задумав. Хоч я не розумію, чому вони не відвезли тварин до якогось при-тулку. Ми могли б знайти кільком із них домівку, і у нас є зв'язки з безпечними місцями для безпритульних котів. Деякі люди навіть не намагаються вчинити правильно. — Жінка підняла мене. — Гаразд, маленька, готова їхати?

Я замахала хвостом, а потім викрутила голову, щоб мати змогу бачити чоловіка. Саме у його руках я хотіла опинитися більше, ніж у будь-чиїх.

— Гм, Одрі?

— Що?

— Я відчуваю, що це моє собача. Одне слово, технічно це я його знайшов.

— О, — жінка поставила мене на землю, і я підійшла до чоловіка, щоб погризти його черевики. — Ну, я не можу так просто віддати тварину. Існують певні процедури.

— Хіба що це моє собача, тоді ви мені його не віддасте.

— Гаразд. Послухайте. Я не хочу, щоб ця ситуація стала незручною. Ви взагалі можете взяти цуценя? Де ви живете?

— Тут поруч, у квартирі в будинку через дорогу. Саме тому я й побачив котів: постійно проходжу повз це місце. А одного дня вирішив їх підгодовувати.

— Ви живете сам?

Щось ледве помітне змінилося у настрої чоловіка. Я насторожено підняла голову, прагнучи, щоб він знову взяв мене на руки. Хотіла облизати йому обличчя.

— Ні, я живу з мамою.

— О.

— Ні, це не те, про що ви подумали. Вона хвора. Була на війні, і, коли повернулася з Афганістану, у неї з'явилися певні симптоми. Тож я водночас навчаюся і працюю з асоціацією ветеранів, щоб надавати їй потрібну допомогу.

— Мені дуже прикро.

— Я вчуся онлайн. Це підготовчі курси медичного коледжу. Тож я багато часу проводжу вдома, і моя мама також. Ми зможемо приділити цуценяті стільки уваги, скільки знадобиться. І, гадаю, собака піде на користь нам обом. Мама поки що не може працювати.

Він присів і взяв мене на руки. Нарешті! Він тримав мене, а я відкинулася на долоні й подивилася йому в обличчя. Відбувалося щось важливе, я відчувала це, хоча й не знала, що саме. Лігво, у якому народилася і де досі ховалася Мама-Кішка, здавалося місцем, яке я залишаю позаду. Тепер буду з цим чоловіком, куди б він не взяв мене з собою. Саме цього я хотіла: бути разом з ним.

— Ви колись мали цуценя? — спитала жінка. — Ви знаєте, що вони потребують чимало уваги?

— Я ріс із тіткою. У неї було два йоркширських тер'єри.

— Цей цуцик уже більший за йорка. Вибачте, Лукасе, але я не можу. Це неетично. У нас є процедура перевірки. Одна з причин, чому до нас так рідко повертають тварин, — це дуже суворі вимоги.

— Що ви хочете цим сказати?

— Я відмовляю. Не можу дозволити вам забрати її.

Чоловік глянув на мене й усміхнувся.

— Ну, що, маленька, ти чула це? Вони хочуть забрати тебе в мене. Хіба ти цього хочеш? — Він схилився обличчям до моєї морди, і я його лизнула. Він усміхнувся. —

Ми з цуценям голосуємо за те, що воно залишиться в мене. Два проти одного, — м'яко заперечив він жінці.

— Ха, — видала вона.

— Одрі, я думаю, що все це не просто так. Була причина, через яку ця маленька дівчинка опинилася в підвалі, ховаючись разом з котами. І думаю, що це причина, аби я знайшов її.

— Вибачте, але існують правила.

Він кивнув.

— Завжди є правила й завжди є *винятки* з правил. Це і є один з тих винятків.

Якусь мить вони стояли мовчки.

— Чи вдасться людям у вас вигравати? Я маю на увазі перемагати в суперечках з вами? — зрештою запитала жінка.

Він кліпнув.

— Авжеж. Але, гадаю, не в цьому випадку.

Вона похитала головою й усміхнулася.

— Ну, гаразд, як ви сказали, це ви її знайшли. Чи зможете одразу відвезти її до ветеринара? Скажімо, завтра? Якщо пообіцяєте зробити це, то, думаю, я буду не проти... Дозвольте віддати вам деякі речі, у мене є повідці, нашійники й корм для цуценят.

— Агов, цуцику! Хочеш жити у мене?

На його обличчі сяяла усмішка, але в голосі я відчувала щось таке, чого не могла зрозуміти. Він був стривожений, стурбований чимось. Хай там що мало статися, його це хвилювало.

Мама-Кішка не вийшла. Я відчувала її запах, коли чоловік ніс мене геть від лігва, і уявляла, як вона досі ховається

від людей у вузькому укритті. Не зовсім її розуміла: чого боятися? Я почувалася як ніколи чудово з цим чоловіком, а доторк його рук до моєї шерсті був найприємнішим з усіх.

Люди зачинили двері фургона, і звуки братів і сестер різко обірвалися, а потім фургон поїхав геть, лишаючи по собі протяжні запахи моєї котячої родини. Я задумалася, чи побачу їх знову, але в мене не було часу розмірковувати про це дивне розділення: мої брати і сестри прямували в один бік, наша мати — у другий, а я в третій. Навколо було стільки нових звуків і видовищ, що у мене паморочилося в голові.

Коли чоловік приніс мене в те місце, яке я невдовзі навчуся називати своїм домом, мене огорнув запах їжі, пилу, хімікатів і жінки. Він поставив мене на підлогу, яка виявилася вкритою неймовірно м'яким килимом. Чоловік пішов в інший бік кімнати, і я помчала за ним, а коли він зігнув ноги і сів поруч зі мною, заскочила йому на коліна.

Я відчувала, як хвилювання чоловіка зростає, воно було на його шкірі. Так само напружувалася і Мама-Кішка, коли розуміла, що до отвору наближаються люди.

— Лукасе? — почувся жіночий голос. Я зіставила його з запахом, що нашарувався на кожному предметі в кімнаті.

— Привіт, мамо.

До кімнати увійшла жінка й зупинилася. Я підбігла привітатися з нею, махаючи хвостом і намагаючись облизати її руки.

— Що це? — Її рот відкрився, а очі розширилися.

— Це цуценя.

Вона присіла і простягла руки, а я лягла на них, перекочуючись на спині й жуючи пальці.

— Ну, я бачу, що це цуценя, Лукасе. Що воно тут робить?

— Це вона.

— Це не відповідь на моє запитання.

— Приїхали люди зі служби порятунку тварин, щоб забрати решту котів. Принаймні більшість із них. У підвалі під будинком був виводок кошенят і це маленьке цуценя, — сказав він.

— І ти приніс її додому, бо...

Він підійшов і присів поруч із жінкою, і тепер аж двоє людей торкалися мене!

— Бо ти лише поглянь на неї. Хтось покинув її, і вона пробралася до підвалу, де, мабуть, голодувала.

— Лукасе, але ти не можеш мати собаку.

Страх чоловіка вже зник, та я відчувала щось інше, що його непокоїло, інше почуття. Його тіло напружилось, а обличчя загострилося.

— Я знав, що ти це скажеш.

— Звісно, скажу. Ми ледве зводимо кінці, Лукасе. Ти знаєш, як дорого утримувати собаку? Рахунки від ветеринара і за собачий корм дуже швидко зростатимуть, — сказала вона.

— Я пройшов другу співбесіду в асоціації ветеранів, і мені сказали, що лікар Ганн має мене затвердити — я тепер усіх там знаю. Отже, я матиму роботу. Я отримуватиму гроші.

Він гладив мене, і я відчувала, як розслаблююся і починаю засинати.

— Річ не лише в грошах. Ми ж говорили про це. Я дуже хочу, щоб ти зосередився на вступі до медколеджу.

— І я на ньому *зосереджений!* — Його голос прозвучав різко, і моя втома зникла. — Тебе не влаштовують мої оцінки? Якщо річ у цьому, поговорімо про це.

— Звичайно ні, Лукасе. *Оцінки*, припини. Те, що ти несеш цей тягар на собі й лишаєшся відмінником, — це неймовірно.

— То ти не хочеш, щоб я заводив собаку, чи не хочеш, щоб я приймав важливе рішення самостійно?

Від його тону я стривожилася. Тицьнула в нього носом, сподіваючись, що він пограється зі мною і забуде про те, що його засмутило.

Довга пауза.

— Гаразд. Знаєш що? Я постійно забуваю, що тобі майже двадцять чотири роки. І занадто легко повертаюся до стосунків матері та сина, які у нас завжди були.

— Завжди були, — його голос прозвучав пригнічено.

Ще одна пауза.

— Так, окрім більшої частини твого дитинства. Ти маєш рацію, — сумно промовила жінка.

— Вибач. Не знаю, чому я про це згадав. Я не навмисно.

— Ні, ні, усе правильно. І ми можемо говорити про це так часто, як тобі потрібно, і я завжди погоджуватимуся з тобою, бо прийняла купу неправильних рішень у своєму житті, і багато з них пов'язані з тим, що я покинула тебе. Але тепер я намагаюся все компенсувати.

— Знаю, мамо.

— Ти маєш рацію щодо цуценяти. Я за звичкою реагую так, наче ти досі підліток, а не мій дорослий співмешканець. Але подумай про це, Лукасе. Наш договір оренди не дозволяє тримати вдома домашніх тварин.

— Хто про це дізнається? Напевно, єдина перевага цієї найпаршивішої квартири в будинку — це те, що двері виходять на дорогу, а не у двір. Я виноситиму її на руках, а коли дозволятиму побігати, ніхто в будинку не знатиме, звідки я. Я ніколи не випускатиму її у двір і триматиму на повідці. — Він поклав мене на спину й поцілував у животик.

— У тебе ніколи не було собаки. Це велика відповідальність.

Чоловік нічого не відповів, а просто продовжував тикатися в мене носом. Тоді жінка розсміялася, радісно й легко.

— Гадаю, про що мені не треба читати тобі лекцію, так це про те, як бути *відповідальним*.

Упродовж наступних кількох днів я пристосовувалася до нового чудового життя. Дізналася, що жінку звать Мама, а чоловіка — Лукас.

— Хочеш смаколика, Белло? Хочеш?

Я дивилася на Лукаса, відчуваючи, що він чогось очікує від мене, але не розуміла, чого саме. Потім він витягав руку з кишені, давав мені маленький шматочок м'яса, і на моєму язичку вибухав потік дивовижних відчуттів.

Смаколик! Невдовзі це стало моїм улюбленим словом.

Я спала з Лукасом, скрутившись калачиком на м'якій купі простирадл, які трохи порвала, перш ніж зрозуміла, наскільки сумним робить його цей вчинок. Лежати біля нього було навіть комфортніше, ніж притулятися до Мами-Кішки. Іноді я обережно брала його пальці до своєї пащі, поки він дрімав, але не для того, щоб укусити, а лише для того, щоб ніжно погризти — з такою любов'ю, що в мене аж щелепа боліла.

Він звав мене Белла. Кілька разів на день Лукас брав повідець — так він називав ту штуку, яку чіпляв до нашійника. За допомогою повідця тягнув мене туди, куди хотів, щоб я йшла. Спочатку мені не подобалася та штука: здавалося безглуздим, коли мене тягнуть за шию в один бік, а я відчуваю аромати чудових речей в іншому. Але потім зрозуміла, що коли повідець знімають із місця біля дверей, то це значить, що ми йдемо «гуляти», а від цього я була в захваті. Також я обожнювала, коли ми поверталися додому, де на нас чекала Мама, і тоді я бігла до неї в обійми. І ще любила, коли Лукас клав їжу до моєї миски чи коли він сідав так, щоб я могла погратися з його ногами.

Мені подобалося боротися з ним і те, як він тримав мене на своїх колінах. Я любила його. У центрі мого світу був Лукас, і, коли мої очі були розплющені чи мій ніс щось винюхував, я шукала його. Кожен день приносив нові радощі, нові заняття, якими ми займалися з Лукасом, моєю людиною.

— Белло, ти найкраще цуценятко у світі, — часто казав він, цілуючи мене.

Мене звали Белла. Невдовзі я сама почала так подумки себе називати.

Щонайменше раз у день ми ходили до лігва. Там у рядок вишикувалося кілька порожніх будинків, і в одному з них жили коти. Вони були огорожені дротяною сіткою, але Лукас від'їдував її від стовпа, і ми заходили всередину.

У лігві досі сильно пахло Мамою-Кішкою, хоча запахи кошениат ставали слабшими. Також я зрозуміла, що туди повернулося кілька котів-самців. Лукас ставив їжу й воду, але мені він не дозволяв там ні їсти, ні пити. Так само, як не дозволяв лізти в лігво, щоб побачити свою маму.

— Бачиш її? Бачиш кицьку? Вона там, спостерігає за нами, Белло. Її ледь помітно в темряві, — тихо промовляв Лукас.

Мені подобалося чути своє ім'я. Я відчувала в голосі Лукаса питання, але після нього не було ніякого смаколика. Я могла не розуміти, що він казав, але я була з ним, тож усе інше не мало значення.

Одного дня я лежала на Лукасовій нозі, на яку впала після дуже напруженої гри в напад на взуття. Мені було незручно, але я занадто втомилася і не могла поворухнутися, тому моя голова лежала значно нижче за решту тіла.

Я почула гуркіт, що ставав дедалі гучнішим, і Лукас врешті змінив позу: значить, він також його почув.

— Що це, Белло?

Я насилу підвелася. Гуляти? Смаколик? Лукас підійшов до вікна й визирнув у двір.

— Мамо! — стривожено закричав він.

Мама вийшла зі своєї кімнати.

— Що таке?

— Вони пригнали екскаватор! Вони збираються знести будинок, а там досі живуть коти! — Він підійшов до комода й ривком відкрив шухляду, а Мама підійшла до вікна. — Так, дивися. Ось візитка. Телефонуй у службу порятунку тварин. Поклич Одрі, а якщо її не буде, просто скажи їм, що забудовник збирається знести будинок, і коти загинуть!

Я чітко відчувала страх, який відходив від Лукаса, коли він пішов по повідець, а потім причепив його до мене. Я струснулася, остаточно прокинувшись.

— Я зателефоную. Що ти збираєшся робити? — запитала Мама.

— Я маю їх зупинити. — Він відчинив двері.

— Лукасе!
 — Я маю їх зупинити!
 Разом ми вибігли надвір.

Розділ 3

Лукас вискочив із дверей, тягнувши мене за собою. Ми кинулися на інший бік вулиці. Огорожу частково розібрали. Кілька чоловіків обступило лігво, а поруч стояла велика ревуча машина. Звук, який вона видавала, був на диво низьким і гучним. Я сіла помочитися, і в цей час від групи відійшов один чоловік і попрямував до нас. Від його взуття віяло неймовірними запахами мастила та іншими гострими пахощами, які мені ніколи не траплялися.

— Під цим будинком досі живуть коти, — сказав Лукас чоловікові, коли той підійшов. Лукас задихався, його серце стукотіло, коли він підняв мене і притис до грудей.

— Про що ти? — запитав чоловік, насупившись.

— Коти. Тут у підвалі досі живуть коти. Ви не можете знести будинок, це вб'є їх. Можете зносити інші, але в цьому мешкають тварини.

Чоловік пожував губу. Він озирнувся до своїх друзів, а тоді глянув на мене.

— Гарне цуценя.

Він погладив мене по голові шершавою рукою, і я відчула на його шкірі запахи хімікатів і ґрунтів, стійкі й слабкі водночас.

Лукас глибоко вдихнув.

— Дякую.

— Що це за порода, дог з мастифом?

— Що?

— Твоє цуценя. У мого друга є собака — напівдог, напівмастиф. У дитинстві він був дуже схожий на твоє цуценя. Я люблю собак.

— Це чудово. Можливо, бо я не знаю, що це за порода. Насправді її витягли з підвалу будинку, який ви збираєтеся знести. Там була купа котів, і багато з них досі в підвалі. Я намагаюся пояснити ось що: не всіх тварин спіймали. Тому за законом ви не можете знести будівлю, під якою живуть безпритульні коти.

З отвору, що вів до лігва, я відчула запах Мами-Кішки і зрозуміла, що вона обережно підійшла ближче. Я почала крутитися, бо хотіла підійти до неї, та Лукасова рука зупинила мене. Я обожнювала, коли він тримав мене на руках, але іноді засмучувалася, коли наставав час погратися.

— За законом, — задумливо повторив чоловік. — Ну, що ж, у мене є дозвіл на знесення. Він вивішений отут, бачиш? Тож насправді це таки за законом. Я нічого не маю проти котів, хіба що у моєї дівчини їх забагато. Але я повинен виконувати свою роботу. Розумієш? Нічого особистого.

— Це і є особисте. Це особисте для котів. І особисте для мене, — виголосив Лукас. — Вони самі в усьому світі. Покинуті. Я єдине, що в них є.

— Так, усе, не сперечатимуся.

— Ми викликали людей зі служби порятунку тварин.

— Не моя турбота. Ми не можемо чекати, доки вони прийдуть.

— Ні! — Лукас широкими кроками підійшов до великої машини і став перед нею, а я пішла слідом, і повідець між нами не натягнувся. — Ви не можете цього зробити.

Я глянула на величезну штуковину, не розуміючи, що це.

Літературно-художнє видання

КЕМЕРОН Брюс

Шлях додому

Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *І. В. Матюшенко*
Художній редактор *А. О. Попова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *О. В. Ушкалова*

Підписано до друку 29.10.2020. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Alliance». Ум. друк. арк. 17,64.
Наклад 5500 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р. www.unisoft.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

UNISOFT

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**

e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55

e-mail: kyiv@ksd.ua

Кемерон Б.

К35 Шлях додому : роман / Брюс Кемерон ; пер. з англ. Ю. Підгорної. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. — 336 с.

ISBN 978-617-12-7089-3

ISBN 978-0-7653-7465-3 (англ.)

Лукас знайшов цуценя — покруча пітбультер'єра — у підвалі покинутого будинку. Але в Денвері заборонені пітбулі, і на малу Беллу теж оголошують полювання. Лукас не може ризикувати життям улюблениці й тимчасово віддає її до родини в іншому місті. Розлука з господарем стає для Белли страшним ударом. І вона наважується на відчайдушний крок — втечу. За сотні кілометрів, блукаючи у горах Колорадо, Белла шукатиме свій дім. Її шлях виявиться довгим і небезпечним, вона зустрічатиме добрих і поганих людей, знаходячи дорогу лише за покликом серця. Однак заради своєї людини можна подолати все.

УДК 821.111(73)

Це не одна з тих зворушливих історій, де собака помирає в кінці. Це історія про пса, який живе вічно, народжуючись знову і знову, пам'ятаючи свої попередні життя, щоб зрозуміти, у чому його призначення. Маленький Тобі, веселий і відданий золотистий ретривер Бейлі, відважна німецька вівчарка Еллі — одна душа в кількох собачих інкарнаціях намагатиметься зрозуміти сенс дружби і самопожертви, причину людської жорстокості і ціну відданої любові людини й тварини, яка не закінчується зі смертю. Змінюючи забарвлення шерсті та імена, пес шукатиме того, хто колись став його хлопчиком.

Дружко — звичайний пес із надзвичайно великим і добрим серцем. Своє життя він присвятив господареві Ітану, ставши для нього найвідданішим другом, якого не знайти серед людей. Це був сенс життя для Дружка — зробити Ітана щасливим. А тепер, коли господаря не стало, пес готовий вірно служити милій Клеріті, онуці Ітана. Піклуватися про неї, захищати, веселити та підтримувати — ось його призначення. Але мати дівчинки розлучає друзів... І в найскладніший період життя Клеріті залишається самотньою. Та немає таких перешкод, які б не змогла подолати справжня дружба й собача вірність!

